

N20214-41957

Byfunn fra felt FL– Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

 10m

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Alström og Hodkinson 1986:10).

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Armbrøst	1
Bakstehelle	56
Barre	5
Beltespenne	1
Beslag	3
Bilde	1
Bissel	1
Bolle	5
Brett	2
Brikke	1
Brodd	1
Bryne	83
Bue	1
Bygningsdel	5
Bygningsstein	10
Bøtte	31
Bånd	2
Båt	1
Båtdel	5
Dekorelement	3
Digel	6
Drikkeglass	1
Emne	1
Eske	2
Fat	3
Figur	2
Flaske	11
Flis	1
Fottøy	173
Fragment	89
Futteral	1
Gaffel	1
Garnfløtt	14
Garnnål	1
Gryte	8
Helle	1
Hempe	1
Hengesmykke	1
Hespetre	1
Horn	3

Gjenstand	Antall
Høvel	1
Håndtak	18
Håndten	1
Ildstål	1
Islegg	7
Kam	39
Kar	82
Kile	4
Kjetting	1
Klemme	1
Klubbe	9
Knevel	4
Kniv	16
Kole	1
Krok	12
Krystall	2
Kule	7
Kurv	1
kvernstein	12
Kvist	1
Lampe	6
Leirkar	272
Leketøy	10
List	6
Lokk	22
Lås	5
Låsepinne	1
Mugge	3
Mynt	4
Mørtel	2
Nagle	66
Nål	103
Nålehus	1
Never	1
Nitteplate	1
Nøkkel	5
Nøstepinne	2
Ornament	4
Osteologisk materiale	364

Gjenstand	Antall
Perle	15
Pil	9
Pilegrimsmerke	1
Pilspiss	1
Pinne	87
Pinsett	1
Pipe	13
Planke	8
Plate	12
Plugg	264
Pren	1
Produksjonsavfall	272
Propp	5
Prøve	170
Pølsepinne	66
Påle	24
Rem	18
Remse	15
Ring	9
Runepinne	7
Saks	1
Segl	1
Sil	1
Skål	3
Skive	24
Skje	26
Slagg	52
Sleiv	2
Slipestein	1
Slire	4
Snor	13
Snorlebein	3
Spade	2
Spatel	9
Spiker	72
Spillebrikke	25
Spinnehjul	47
Spole	4
Spyd	2
Stake	1

Gjenstand	Antall
Stang	6
Stein	18
Stekespade	16
Stift	2
Stokk	1
Stol	4
Støpeform	4
Sylinder	2
Søkke	15
Søm	2

Gjenstand	Antall
Sømglatte	4
Talje	1
Tau	6
Tekstil	62
Tellepinne	6
Ten	1
Terning	1
Tvare	3
Tyngde	47
Tønne	30

Gjenstand	Antall
Ukjent	263
Vekt	2
Vektlodd	9
Vev	4
Vevlodd	91
Vevskyttel	1
Vevsverd	8
Vindusglass	4
Åre	2

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Agat	4
Aske	2
Bark	5
Bark/never	2
Bein	491
Bein/bronse	2
Bein/gevir	35
Bein/horn	2
Bein/jern	1
Bein/jord	1
Bein/sølv	1
Bein/tre	1
Bein/ukjent	3
Bergart	205
Bergart/chert	1
Bergkrystall	2
Bly	6
Bly/tinn	1
Botanisk materiale	25
Bronse	17
Bronse/jern	1
Bronse/sølv	1
Elfenbein	1
Flint	24
Flint/leire	1
Gevir	32
Gevir/bein	156

Materiale	Antall
Gevir/bein/horn	3
Glass	41
Grafitt	1
Gull	1
Hamp	1
Horn	22
Jern	189
Jern/kleber	2
Jern/slagg	2
Jern/tre	7
Jern/ukjent	0
Jord	8
Jord/slagg	1
Keramikk	298
Kleber	205
Kleber/tre	1
Kobber	3
Kobber/leire	1
Kobberlegering	20
Kobberlegering/bly	1
Lær	341
Lær/sølv	1
Leire	47
Mørtel	4
Never	2
Organisk materiale	11
Pimpstein	2
Pipeleire	2

Materiale	Antall
Sandstein	2
Skifer	10
Skifer/kleber	1
Skjell	19
Slagg	62
Slagg/leire	1
Sølv	3
Sølvlegering	1
Tann	7
Tann/elfenbein	1
Tegl	13
Tekstil	46
Tinn	1
Tre	1105
Tre/botanisk materiale	2
Tre/jern	1
Tre/ukjent	3
Trekull	2
Ukjent	5
Ull	18

Funnomstendigheter:

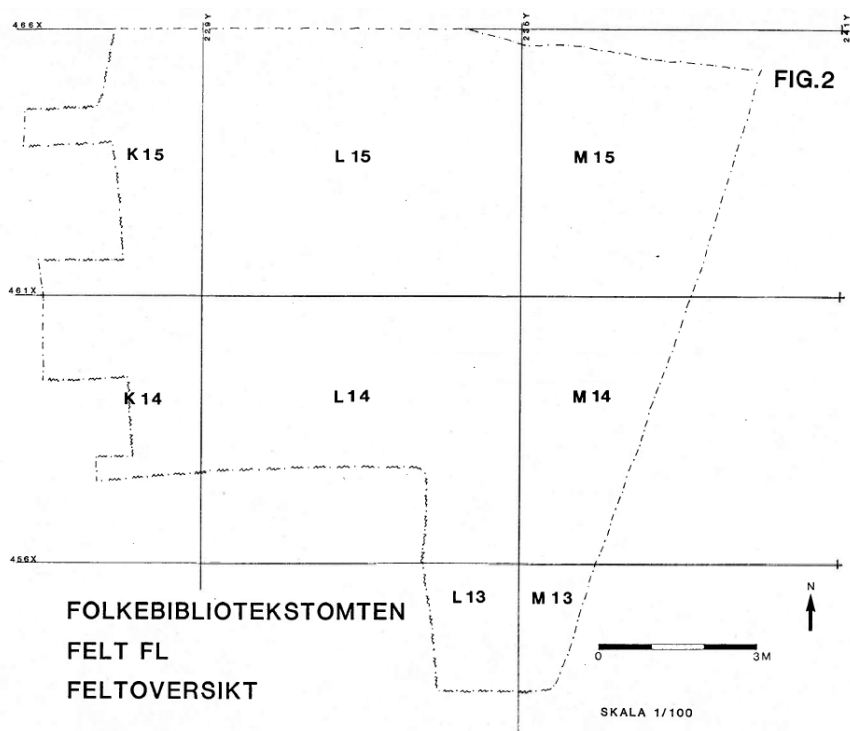
F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FL i 1974-1976.

Felt FL ble startet på i 1974, men utgjorde da ikke et eget felt; feltets sørlige halvdel ble gravd som felt FH og den nordlige halvdel ble gravd som felt FK. Fra 1. august ble dette endret, og koordinatsystemets ruter K14, K15, L 14 og L15 slått sammen under betegnelsen FL. Etter hvert ble også feltet utvidet mot øst, i rutene M13, M14 og M15. De eldste delene av K14, K15, L14 og L15 ble undersøkt senere, i 1976, som del av FH, under ledelse av Tom Chilton.

På felt FL har den interne inndelingen av feltet vært den samme gjennom nesten alle fasene. Feltets nordre, søndre og vestre avgrensning ligger i passasjeområder, mens det i østlig del er avgrenset av moderne forstyrrelser. Videre lå det også en passasje i nord/sør-gående retning omtrent midt i feltet. Denne passasjen varierer noe i utstrekning ettersom bebyggelsen endrer seg.

Allerede i fase 1 oppsto det en inndeling (parsellering) av området ved bruk av en skigard og en rad med stolper i øst/vestlig retning. I fase 2 kom første bebyggelse i området. Hovedtyngden av bygningene lå fra og med fase 2 i sørlige halvdel av feltet, og nesten alle bygningene i området var laftet.

Det ble også funnet indikasjoner på håndverk i felt FL; metallbearbeiding i fase 1, deriblant to smelteovner, slagg og digelfragmenter, samt bearbeiding av tre i fase 2-5, i tilknytning til konstruksjon K12. Det er derfor mulig at ikke alle bygninger i området har vært boliger, men kanskje en form for verksted. Flodin (1986) viser spesielt til konstruksjon K12 som «forretningslokale» grunnet nærhet til gate og utforming av bygget.

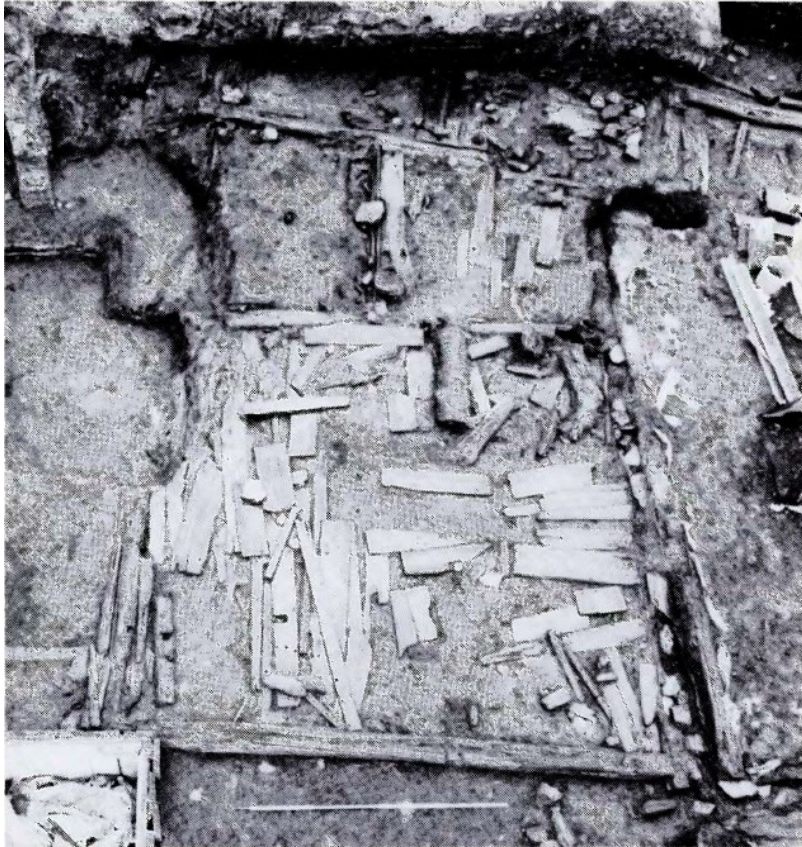
Figur 2: Oversikt over felt FLs utstrekning i koordinatsystemet. Hentet fra Flodin 1986:128).

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 12 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Flodin 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FL (Flodin 1986)	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.Kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
12	12	1600-
12	11	1500-tallet
12	10	1325-1500
11	9	1275-1325
9, 10	8	1225-1275
8	7	1175-1225
7	6	1150-1175
6	5	1100-1150
5, 4, 3	4	1050-1100
2	3	1025-1050
1 (y. nivå)	2	-1025
1 (e. nivå)	1	900-tallet

Tabell 1: Faseinndelinger og kronologi, jfr. Flodin 1986, Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994

Figur 3: Bygning K12-K14 i fase 3-4 (ca. 1075-1127 e.Kr.). Bildet er tatt mot øst (Hentet fra Flodin 1986).

Figur 4: Bygning K14 (fase 4) og passasjeområde med trebrolegning K23 (fase 3). Hentet fra Flodin 1986:163.

Dateringer:

For felt FL foreligger 4 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N40422	Ytre årring: 1055 e.kr.	724
N40218	Ytre årring: 1283 e.kr.	779 B
N31026	Ytre årring: 954 e.kr.	353
N40421	Ytre årring: 1266 e.kr.	372

Tabell 2: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FL.

Av prøver som har blitt tatt ut fra feltet har 1 blitt datert med c-14:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N40535	830 ± 70 BP, kal. 1159 - 1275 AD (IntCal 20, 68,3%). Labref.: T-2371.	810

Tabell 3: Oversikt over C-14- dateringer på felt FL.

Følgende mynter har blitt datert fra felt FL:

N-nr.	Datering (Skaare 1989)	Lagnummer
N38819	Olav Kyrre: 1080 – 1095 e.kr.	733
N33196	Harald Hardråde: 1047-1066 e.kr.	525
N32506	Harald Hardråde: 1047-1066 e.kr.	511

Tabell 4: Oversikt over daterte mynter på felt FL. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Av dokumentasjon fra feltet finnes feltdagbøker, tegninger og foto, samt en rapport fra den stratigrafiske analysen av feltet (Flodin 1986).

Feltledere: Bodo Dieckmann (1974-1975), Andreas Dalheimer (1975) samt Ian Reed og Axel Christophersen (1976).

Koordinater: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034384, Ø: 569932.

Funnet av: Bodo Diekmann, Andreas Dalheimer, Ian Reed og Axel Christophersen

Funnår: 1974, 1975 og 1976

Litteratur:

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.

Flodin, L. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FH og FL. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (9). Trondheim: Riksantikvaren.